

Šesté přikázání: Já jsem Hospodin, Tvůj Bůh [...] a proto: Nezabiješ.

Pořadí v lekci

7

Úvodní slovo a kapitola „Jak s přípravkou pracovat“ k Desateru [jsou k dispozici v pdf](#).

Téma

Každý život je Boží dar, je křehký a cenný. Život druhému nemáme brát. Život druhého máme chránit (miluj svého bližního jako sám sebe).

Cíle

- Děti objevují hodnotu života jako Božího daru (příběhem, písničkou, hrou).
 - Příběh pomůže dětem objasnit, že zachovat život druhého znamená nenechat nad sebou zvítězit pocit silnějšího (vítězství, úspěchu). Zachovat život druhého znamená např. nezotročovat.
 - Děti se zamyslí nad cenou lidského života a objeví souvislost šestého přikázání se situacemi, které znají ze života.
-

Pro učitele

Poznámky k přikázání

- Hebrejské tircách znamená spíše vraždit než zabíjet. V přikázání jde především o vraždu, která začíná úmyslem. „Nezabiješ“ bychom tedy měli číst jako „Nebudeš vraždit“. Hebrejský tvar tircách vyjadřuje přítomnost i budoucnost, lze v něm slyšet náznak či příznak zaslíbení (naděje): Bůh ti poskytne sílu, abys nebyl puzen vraždit.
- Když rozdělíme desatero na dvě desky, odpovídá šesté přikázání prvnímu (nebudeš mít jiného Boha mimo mne).

Když tedy někdo zbaví svého bližního života, chová se jako by byl bůh. Osobuje si právo, které nemá. Šesté přikázání zahrnuje jakékoliv ohrožení života druhého člověka jako zásah do pravomoci Hospodina, který život dává.

- Ježíš tento význam prohlubuje a radikalizuje v kázání na hoře (Mt 5,22 a 44).
- Martin Luther píše, že šesté přikázání nezakazuje pouze vraždu, ale také příčiny, z nichž může zabití vzejít: „jestliže necháš nahého odejít a mohl bys jej obléci, pak jsi jej nechal zmrznout; jestliže uvidíš někoho trpět hladem a nenakrmíš jej, pak ho necháváš umřít hladem... Neboť jsi mu odepřel lásku a oloupil jsi ho o dobrodiní, jímž by zůstal naživu“.
- V tomto smyslu i J. M. Lochman: Pod šesté přikázání spadá nejen hřích opovážlivosti (vztažení ruky na druhého), ale také náš hřích lenosti a nedbalosti, neúčast na bídě blízkých i vzdálených bližních. Týká se nejen ‚abnormálního‘ dne, ale postihuje i ‚normální‘ den lidského soužití. I při tomto přikázání musíme mít na zřeteli kontext desatera – mnohohlasé dějiny vysvobození Božího lidu.
- Jednoznačnost šestého přikázání není tak samozřejmá, jak se jeví. Existují mezní situace, o nichž se stále znovu diskutuje: sebevražda, přerušení těhotenství, euthanasie, válka...
- Každá propagace a obdiv k násilí jsou stejně nebezpečné, jako kdybychom se násilí přímo účastnili.

Poznámky k příběhu

- **Král Achaz** (Jahve uchvátil): judský král, který podporoval modloslužbu a obětoval svého syna na oltáři Molocha (2 Kr 16.3-4). Jeho modlářství vyvolalo Boží hněv a trest. Achaz byl v Jeruzalémě obležen Aramejci a Izraelci. Za jeho vládnutí vystoupil také prorok Izajáš, který ho ujišťoval, že budou-li Judejci stálí ve víře, nedojde k válečnému tažení Aramejců a Izraelců (Iz 7.1-9).
- **Pekach**: táhl s Izraelci ze severu (Rezin táhl proti Jeruzalému z východu), povraždil mnoho mužů. Izraelci zajali dvě stě tisíc žen, synů a dcer a uloupili obrovskou kořist. Achaz, který zavolal na pomoc asyrského krále, donutil sice Pekacha (i Rezina) k ústupu, Pekach ale s sebou vlekl množství judských zajatců.
- **Odéd**: prorok působící v Samaří. Jeden z mála proroků, kteří zůstali za časů Pekachových věrni Hospodinu. Když se setkal s Pekachovým vojskem, které přivádělo judské zajatce, vyzval jménem Božím vůdce vojska, aby zajatce poslal zpátky. Upomíná vojáky, že vraždili zběsile a chtějí ujařmit Judejce, a proto proti nim Hospodin vzplane hněvem.
- **Azarjáš, Berekjáš, Jichizkijáš a Amasa**: efrajimští předáci (podle jmen „duchovně“ orientovaní = ti, kteří zůstali Hospodinu věrní)

- Motivací, proč se o zajatce postarat a propustit je, byla bázeň před Hospodinem. Pro kronikáře bylo důležité vylíčit vzácnou lidskost Odéda a jeho druhů, která vyrůstá z respektu před Bohem a projevuje se pak odmítnutím ničení lidského života (přímého vraždění) i jeho kvality (otroctví).
- **Samaří:** hlavní město izraelských králů (viz mapa rozděleného království)
- **Jericho:** město u hranic judského království (viz mapa rozděleného království)
- Pod povrchem je také dlouhodobý „bratrovražedný“ boj izraelského a judského království, ten však nemusíte vůbec tématizovat.

Úskalí

- **Příkázání:** Má za cíl chránit život druhého, nejenom neusmrtit. Často mu bývá rozuměno právě jako negativní lidské aktivitě (nevztáhneš ruku), stejně zabíjet ale můžeme tím, že jsme lhostejní (že ruku nepodáme – necháme žít nebo umřít v nedůstojných podmínkách).
- **Příběhu:** Příběh vypovídá především o tom, jak naplnit příkázání nezabiješ v pozitivním smyslu – jak chránit život, jak si nepřivlastnit právo nad druhým rozhodovat.
- Zabití ve válce je samo o sobě sporné. V tomto příběhu se vraždění Pekachovy armády na základě slov Odéda a efraimských mužů ukazuje jako cesta hříchu a provinění (2 Pa 28,10.13).

Odkazy

Biblické:

Gn 4, 9-10; Gn 9,5; Př 25,21; Mt 5,21-22; Ř 13,8-10, 1 J 4,20-21

Jiné:

[zpracování příběhu Ř 7-8 na webu katecheze](#)

pro starší školní věk: Dvakrát měř a jednou věř, kap. 23

mapa např. v: Tim Dowley: Školní biblický atlas

Pro děti

Předškolní děti

Vyberte z variant:

Vyprávějte dětem krátký příběh Mrtvý, nebo živý? z knihy B. Ferrera Příběhy pro potuchu duše. V příběhu se objevují dvě základní témata: křehkost života (nejen lidského) a náš vliv na život druhého.

Byl teplý letní den, když se před slavným vědcem objevil jeho vnouček. Ruce měl schované za zády a skrýval v nich ptáčka, kterého chytil v zahradě ve velké ptačí kleci.

Z očí chlapce vyzařovala zlomyslná dychtivost, když se dědečka ptal: „Je kanárek, kterého držím v rukou, mrtvý nebo živý?“

„Mrtvý,“ odpověděl moudře dědeček.

Chlapec rozevřel dlaně a se smíchem pustil ptáčka, který okamžitě uletěl.

„Zmýlil ses,“ posmíval se kluk.

Kdyby byl dědeček řekl živý, chlapec by sevřel ruku a ptáčka by udusil. Dědeček se podíval na svého vnuka a dodal: „Jak vidíš, odpověď byla ve tvých rukou!“

- Ptejte se: Jak bylo tomu ptáčkovi? Proč ho chtěl ten chlapeček zabít? Proč si lidé ubližují?
- Co to znamená mít něco/někoho v hrsti? (můžete s dětmi vyzkoušet na panáčkovi/panence, co všechno s ní/m můžete provádět – chovat se k nim ošklivě i pěkně). O druhé můžeme pečovat, nebo jim ubližovat. Proč se máme o druhé zajímat? Proč jim nemáme škodit?
- Můžete také mluvit o miminkách nebo mladších sourozencích (tam je vidět, jak je lidský život křehký), jak o ně rodiče a starší sourozenci pečují. Zabít znamená i nestarat se...
- Bůh řekl nezabiješ. To neznamena jenom, že nemáme usmrcovat, ale že máme život chránit.
- K dokreslení můžete také použít obrázek zvířete ve volné přírodě a v zajetí. Je jejich život stejný? Čím se liší?
- Zazpívejte si písničku Kdo stvořil ...? Pokud neznáte melodii, můžete si ji vymyslet. Cílem písničky je, aby si děti uvědomily, že každý život je Boží dar. I když nám nejsou všechna zvířata, rostliny a lidé příjemní.

Text: *Kdo stvořil skákající klokany, skákající klokany, skákající klokany / Kdo stvořil skákající klokany? Náš Otec Bůh!*

Zazpívejte jen první sloku a pak nechte děti, aby samy vymýšlely, jak charakterizují zvíře nebo člověka. Je zajímavé, že u téhle písničky jsou oblíbené „negativní rysy“ – žahající kopřivy, štípající komáry, rozzuřené býky, obrovské pavouky, rozmazlené holky, navztekané kluky, kárající rodiče. Připojte ty krásné - vlnící se moře, blikající hvězdy...atd. Odtud můžete navázat rozhovor o nesamozřejmosti a jedinečnosti života. Písničku můžete také ztvárnit pohybem.

Hra

Vyberte mezi dětmi dobrovolníka a připoutejte ho k židli. Dětem řekněte, že je to člověk, kterého domorodci chtějí zabít. Cílem je, aby ho osvobodily. Vy, jako domorodec-hlídač máte zavřené oči a občas se probudíte a obejdete zajatce. Pokud uvidíte, že se někdo pokouší spoutaného zachránit, musí z kola ven. Pravidla se dají všelijak domyslet – ten člověk je taky nemocný (děti ho musí společně odnést do nemocnice), má žízeň a hlad (mají ho napojit a nakrmit), je mu zima (musí ho obléct). Hra má pomoci k přemýšlení nad tím, jak vynalézavě zachraňovat, pomáhat a chránit život druhého. Vede k uvědomění, že člověk, který chrání život, podstupuje riziko. A je to zkouška týmové práce v kolektivu nejmenších (okolo 4 roku věku jsou už děti velmi vynalézavé).

Mladší školní věk

(Převyprávění příběhu s postavičkami, flanelografem nebo pohybem.)

- Předem si připravte postavy: Achaz, Izajáš, Pekach (izraelský král) a jeho vojáci, Rezin (aramejský král) a jeho vojsko, Odéd, čtyři mužové efrajimští, zajatci.
- Další: královský palác, válečná kořist, povozy, oslové.
- Na začátku můžete pro přehlednost jednotlivé postavy představit (hlavně krále a proroky). Pro větší přehlednost se také můžete podívat do mapy (na judské a izraelské království i města v nich) nebo ji přibližně nakreslit na tabuli či flipchart.
- Variantou je, že dítěti přidělíte jméno postavy. Pokaždé, když jeho jméno zazní, musí se postavit (lehnou si na zem.) a setrvat v té pozici, dokud ve vyprávění nezazní jméno někoho jiného.

Motivace

- Znáte pohádku o Sněhurce? Proč královský lovčí Sněhurku v lese nezabil, když ho zlá macecha poslala, aby to udělal?
- Viděli jste někdy, jak skupina lidí ubližuje jednomu člověku? Slyšeli jste o šikaně nebo ji zažili ve škole? Jak vám přitom bylo? Zastali byste se toho, kdo je bitý? A proč byste to udělali? (Event. zastali byste se vašeho kamaráda? Zastali byste se i toho, s kým nekamarádíte?) – ten dnešní příběh nám ukáže, že Bůh chce, abychom chránili život a co vlastně také může znamenat přikázání nezabiješ...
- Slyšeli jste o někom, kdo se postavil proti zabíjení? (My si dnes povíme o proroku Odédovi.)

Král Achaz a prorok Izajáš

Král Achaz se na trůn v Judsku dostal docela mladý. A nebyl to dobrý král. Na rozdíl od svého otce, krále Jótama zapomínal na Hospodina. Dal zhotovit sochy cizího boha Baala a dokonce mu obětoval svého syna. Když kraloval nějaký čas, doneslo se mu, že se chystá tažení dvou sousedních králů. Ti se proti němu a celé jeho zemi spojili. Tu vystoupil prorok Izajáš a judskému králi připomínal, že má zůstat věrný Hospodinu, Bohu jeho otců a praotců. Řekl mu jednu důležitou věc: když budeš stálý ve víře ty i tvůj lid, Hospodin nedopustí, aby nad tebou sousední králové ve válce vyhráli. Král Achaz si ale dál dělal, co chtěl a na Hospodina nemyslel.

Spojenci útočí

Mezitím se už šikovala vojska izraelského krále Pekacha a aramejského krále Rezina. Udělali si z Achaza společného nepřítele a dohodli se, že Rezin a jeho vojáci přepadnou judskou říši od východu, Pekach a jeho vojáci ze severu. Jak se dohodli, tak učinili. Povraždili velké množství lidí – hlavně mužů, kteří se jim v bitvě postavili. A když vnikli do královského paláce, zavraždili také králova syna a představeného domu. Jak táhli judskou zemí zajali mnoho žen a jejich dětí, a uloupili tam obrovskou kořist. Jejich válečné tažení bylo u konce a oni se spokojeně vraceli, každý z králů do svého královského města.

Na scénu vstupuje prorok Odéd

Izraelský král Pekach se spolu s vojáky, se všemi zajatými Judejci i s vozy plnými kořisti vracel jako vítěz do města Samaří. Ale ještě než prošli městskou branou, šel jim naproti muž, prorok Odéd. Promluvil k celému oddílu vojáků: Hospodin vám sice vydal tyto Judejce do rukou. Bylo to proto, že Judejci neposlouchali Boha, opustili ho a pošilhávali po jiných

bůžcích. Ale vy jste vraždili tak zběsile, že to volá do nebes. A teď jste si ještě usmysleli, že si z Judejců uděláte své otroky.

Co znamená: Nezabiješ

Přemýšlejte, pokračoval prorok Odéd, neproviňujete se tím právě vy sami vůči Hospodinu? Poslechněte mě: propust'te všechny ty, které jste zajali. Vždyť Hospodin proti vám plane hněvem, stejně jako planul proti Achazovi.

Prorok Odéd byl statečný, že vystoupil. Riskoval svůj život, protože král Pekach ho mohl zabít, stejně jako to udělal v boji s Judejci. Ale někdy stačí „pouhé“ slovo. Někdy pomůže „jen“ vystoupit na ochranu slabšího. A prorok Odéd nemohl jinak, protože znal Hospodinův zákon a Hospodinu důvěřoval víc než lidem.

A k Odédovi se pak připojili i další čtyři mužové, kteří říkali: Nepřivádějte sem ty zajatce! Vždyť už takhle jsme se proti Bohu provinili a plane proti nám Boží hněv. Taky oni věděli, že život je dar. A že život v otroctví není opravdový život. Vždyť proto Bůh Izrael z Egypta kdysi vyvedl.

Prorocké slovo se naplňuje

A vojáci začali přemýšlet. To se ví, chvíli jim to trvalo. Mohli dostat z válečné kořisti něco pro sebe, velitelé si mohli přivést domů sluhy...Nebylo pro ně jednoduché odolat pokušení přivlastnit si něčí život. Ale ti vojáci znali taky příběh o vyvedení z Egypta a věděli o desateru. Nezabiješ! To, že žijeme, není naše zásluha. Bůh nám život dal. A dal ho i druhým lidem a my nemáme právo dělat z nikoho otroky. Nemáme právo něčí život mařit. Odéd má pravdu.

Vojáci se nakonec zajatců i lupu vzdali. A ti čtyři mužové pak zajatcům pomohli, protože věděli, že kdyby je takhle zesláblé propustili, daleko by nedošli. Ujali se jich (jako milosrdný Samařan toho zbitého; jako milosrdný Otec svého mladšího syna, který se vrátil z cest). Nejdřív ze získané kořisti oblékli všechny, kteří byli nazí. Těm, kteří byli bosí, dali obuv. Pak jim dali najíst a napít. Ošetřili jejich rány. A všechny, kdo byli moc unavení nebo nemocní a sami by nedošli k hranicím jejich říše, dopravili na oslech do Jericha, odkud už to měli „domů“ blízko.

Rozhovor se staršími dětmi

Vyberte z variant. Lze je kombinovat. První tři na sebe navazují (asociace-utřídění-konkretizace)

Bavte se nad obrázky z demonstrace neonacistů nebo obětí věznění, koncentračních táborů...

- Která z postav ve vyprávění vám je blízká a čím?
- Podívejte se do mapy, kde leží Jeruzalém, Samaří a Jericho a odkud Rezin s Pekachem přišli (kam pak Judejce odvedli) nebo si mapu zkuste nakreslit.
- Komu Bůh v příběhu stranil – vítězům nebo poraženým?
- Slyšeli jste přísloví „žít a nechat žít“? Znamená to, že si druhého nemám všímat a on si nemá všímat mě? Stačí to?

- Na začátku dětem řekněte nebo napište:

Lidské tělo se podle biologů skládá z: vody 65%, bílkovin 15%, tuku 12%, uhlohydrátů (cukry a škroby) 4,5% a minerálů 3, 5%. Je to všechno o lidském životě? (Další možností je, že napíšete jen jednotlivé údaje a pak se děti ptáte, čehože údaje to jsou, co popisují?)

- Pak se ptejte: *Co je to život? Jakou cenu má pro tebe tvůj život? Dovedeš to říct? Je tvůj život cennější než život druhého (nemocného, postiženého, starého)? Je důležité, jak život prožijeme?*
- Připravte pro děti lístečky nebo napište na flipchart a ptejte se jich, co souzní s přikázáním nezabiješ a co jde proti němu: potřeba za každou cenu zvítězit; odvaha postavit se silnějšímu; každý život je dar; touha se pomstít; respekt k Bohu a jeho slovu; dosáhnout úspěchu jakoukoliv cestou; mít druhého rád jako sám sebe; vztek, kterým se nechám ovládnout; modlitba za nepřátele; přijímat vždycky stanovisko většiny; přenechat pomstu Bohu; závislost na drogách; zájem o druhé; povyšování se nad ostatní; posměch a ponižování druhých.
- Uveďte dětem konkrétní situace, kdy se setkají s násilím nebo mají zachránit život. Co by v daném případě udělali?
 1. Kdyby byli účastníky autonehody a viděli by řidiče zaklíněného v autě?
 2. Kdyby se před nimi objevila skupinka skinů, kteří tlučou romského chlapce?
 3. Kdyby potkali zmláceného bezdomovce?
 4. Kdyby věděli, že jejich spolužák je šikanován?
 5. Kdyby viděli, že jejich spolužák nabízí kamarádovi drogy?

6. Kdyby věděli, že jejich známou táta bije?

7. Kdyby viděli člověka, který týrá psa?

- Proč to ti lidé dělají? Co člověka vede k tomu, že ublíží? (touha po pomstě, která vyplývá z pocitu křivdy; pocit převahy, že „jsem nad druhým pánem“; pocit, že já jsem normální, zatímco druhý je mimo. Bible to vidí tak, že silnější je ten, kdo se nenechá opanovat touhou po pomstě, pocitem převahy, názorem většiny...) slyšeli jste někdy o lynčování? O mučení lidí? Děje se to ještě dneska?
- Víte, jaký slogan má na autech policie (pomáhat a chránit)? Stačí policie na to, aby udržela dobré vztahy mezi lidmi?
- Můžete zařadit práci s biblickým textem: vytisknout ho a rozdat dětem, které budou hledat verše, které mluví proti přikázání „nezabiješ“ a v jeho prospěch. Tady se otevrou mezní situace (obětování synů, povraždění ve válce, zajetí), o kterých můžete dál diskutovat.

Zabíjet můžeme, aniž bychom vztáhli ruku: pohledem; slovy; v srdci; tím, že někoho předem odsoudíme...

Pokud se na to cítíte, můžete s dětmi otevřít také téma pacifismu. Kdo jsou to pacifisté? Můžete uvést příklady, kdy nenásilná odpověď na agresivní akci pomohla situaci uklidnit. A kdy naopak to, že se člověk vůči násilí nevymezil a slabšího nechránil, vedlo k rozpoutání většího násilí...

Aktivity a hry (napříč věkem)

Na základě převyprávěného příběhu vytvořte s dětmi koláž obrazu nebo si zahrajte živý obraz na téma: Prorok Odéd a čtyři efrajimští mužové jdou vstříc vojsku krále Pekacha, které vede zajatce a veze válečnou kořist. Tip: prorok Odéd může v ruce držet desatero, král Pekach má korunu, vojáci zbraně, zajatci svázané ruce.

Kimovka: dejte na stůl předměty nebo obrázky předmětů, které slouží k záchraně života nebo k jeho ukončení: např: hasicí přístroj, sekera, pistole, mobilní telefon, obvazy a obinadla, dezinfekce, lano, nůž...nebo mezi ně zamíchejte i ty, které s tím nesouvisí. Všechny věci budou zpočátku přikryté. Pak plachtu odkryjte a nechte děti, aby se na předměty minutu (nebo ev. déle) dívaly. Pak předměty zase přikryjte.

- Var. 1: děti mají vyjmenovat (v ideálním případě napsat) co nejvíc předmětů, které viděly. Nejvyšší počet správně vyjmenovaných předmětů vyhrává.
- Var. 2: mluvíte s dětmi o tom, co jste viděli – co z toho lze použít k záchraně života; co k usmrcení.
- Var. 3: děti mohou taky vymýšlet, jak by se daly použít předměty, které na první pohled ani s jednou skupinou věcí nesouvisí. Za nejoriginálnější řešení každého předmětu dostanou bod...
- Var. 4: podobně můžete hrát i hru: co chybí? Děti si prohlédnou předměty nebo obrázky a snaží si je zapamatovat. Pak je posíláte za dveře a jeden předmět (nebo jeho obrázek) vždycky uberete. Dítě má hádat, který to byl.

Hra (která s tématem souvisí velmi volně;-) na mrkacího vraha: děti sedí kolem stolu. Jedno označíte jako vraha (ostatní to nevědí), jedno jako detektiva. Je ticho. Vrah jasným mrknutím na svého spoluhráče ho zabíjí. Zabitý pak položí hlavu na desku stolu, aby bylo jasné, že je mrtvý. Detektiv se snaží vypátrat, kdo je vrah. Kdokoliv ze spoluhráčů, který má podezření na to, kdo je vrah, může zvolat podezření. Detektiv se buď na podezření vyptá, nebo ne. Podle počtu dětí má detektiv možnost hádat jednou, dvakrát nebo třikrát, kdo je vrah. Když neuhodne a vraha neodhalí, hra končí nešťastně – vrah běhá na svobodu. Pokud uhodne vraha, hra končí šťastně. Složitější a časově o dost náročnější obdobou hry je hra Městečko Palermo (čili mafiáni). Přesná pravidla najdete [zde](#).

Vyústění/přesah

Příkázání „Nezabiješ“ znamená, že nikdo nemá právo vztáhnout ruku na život druhého. Darovaný život máme chránit před násilím (krutostí, nenávistí, pohrdáním, ponižováním, předsudky, otroctvím všeho druhu...) a zajímat se o něj (nebýt nezúčastněným pozorovatelem, brzdit zlo v zárodku, vstupovat do příběhu druhých).

Liturgie

Rituál

Společná recitace: *Hospodin je náš B?h, to on nás vyvedl z otroctví.*

Modlitba

Pane Bože, stát se druhému bližním je těžké. Někdy ublížíme – ze vzteku, protože chceme ukázat svou převahu, protože se chceme mstít a pak nám je to líto. Odpusť nám to.

Prosíme tě, uč nás život druhého chránit a dej nám sílu zastat se těch, kdo trpí násilím.
Amen.

Okénko do bohoslužeb

Po dohodě s učiteli NŠ vyberte jedno téma [z oddílu Motivace](#).

Odkaz na pracovní list

[SVD Duch otroctví a duch synovství](#)

[6. přikázání – 2-Pa 28, 1-15](#)

Kam dále

[zpracování příběhu Ř 7-8 na webu katecheze](#)

Odkaz na píseň

[Bojujte, bojujte dál, pohled'te jen, v dálce svítá](#)

[Posila na cestu \(SV135\)](#)

[Přemýšlej, děkuj a služ \(SV273\)](#)

[Šest věcí \(SV323\)](#)

[Někdo hodil kámen \(SV306\)](#)

[Nové přikázání \(SV364\)](#)

[Vše, co má dýchání \(BTS16\)](#)

[Pane Bože, prosíme tě \(BTS32\)](#)

[Mír na zemi daruj nám \(BTS38\)](#)

[Odpusť \(BTS43\)](#)

[Jonáš \(BTS54\)](#)

[Už svítá jasný bílý den](#)

Cílová skupina

[Předškolní](#)

[Mladší školní](#)

[Školní](#)

[Starší školní](#)

Katechetické cykly

[Desatero – Modlitba Páně – Krédo](#)

Téma

[Desatero](#)

Biblický odkaz (kat)

Exodus 20,13

2 Paralipomenon 28,1–15